

BS"D

On Tzaddikim

R. Mois Navon

Noah 5779 - Sefardi Rimon 2019

Today, 3 of Marcheshvan, was ROvadyaYosef's yartzeit so I'll start with a dilemma that ROY told he once had:

<http://halachayomit.co.il/en/default.aspx?HalachaID=4769#> (English)

<http://halachayomit.co.il/he/default.aspx?HalachaID=4769> (Hebrew)

Let us now recount a related incident regarding Maran ז"ל (printed in the introduction to his Taharat Ha'Bayit, Volume 2, page 14) in his own words:

"I remember that several years ago, I decided to minimize my public appearances [teaching Torah] ..., for when will I have a chance to take care of my own matters and if I do not do it myself, who will do it for me?

אולם יש בנותן טעם להוסיף מעשה שאירע עם מרן זצ"ל, (והובא בהקדמת ספרו טהרת הבית חלק שני עמוד יד, וכבר הזכרנו את הדברים בעבר) ואלו דברי מרן זצ"ל:

אזכרה ימים מקדם, שעלה במחשבה לפני, למעט בהופעותי ברבים [ללמד תורה] למען תנועת ש"ס, כי מתי אעשה גם אנכי לביתי? ואם אין אני לי מי לי?

So ROY had big dilemma how to divide his time between giving public Torah lectures versus working on his writing and publishing. Indeed, we all have dilemmas about dividing our time between working on ourselves and our personal projects (ואם אין אני לי) versus getting out in the public eye and helping others (אם אני לעצמי מה אני).

I think that, perhaps, the solution (pitaron) to this dilemma can be found in the resolution (pitaron) to the famous mahloket brought by Rashi at the beginning of this week's parsha can help us:

פרשת נח

(ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורתי את האלהים התהלך נח:

רש"י בראשית פרשת נח פרק ו פסוק ט

(ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי י ז) זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים: **בדורותינו** - יש מרבנותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום:

את האלהים התהלך נח - ובאברהם הוא אומר (יו א) התהלך לפני, (כד מ) אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו:

Now, this verse is not the only place Noah is called a tzaddik but also after he builds the ark:

פרשת נח

פרק ו (כב) ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ס פרק ז (א) ויאמר יקוק לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה:

On this verse, RSol compares Noah to Avraham:

וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים...כִּי אֶתְּךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי - *And Noah did; according to all that God had commanded him..., for it is you that I have seen as a righteous man before Me.* Abraham's greatness was based on his firm belief in God's promises. Many events occurred in his life that seemed to contradict the promise that the land would be his and that his children would inherit it. Abraham often found himself in situations where he was ridiculed due to his faith (see commentary on 12:5). Therefore, with all of Abraham's accomplishments, the one attribute that God explicitly praises is his pure belief: *And he believed in the Lord, and He accounted it to him as righteousness* (15:6). Noah's belief was similarly tested—he built an ark for many years, explaining to onlookers that God was set to destroy the world, while they derisively laughed at him. Despite all the obstacles and the taunts of his contemporaries, Noah did not deviate from God's command. Once Noah clearly demonstrated his belief by completing the ark, God therefore remarked on his righteousness. (Boston, 1977)

בראשית פרק טו, ו - וְהָאֱמֹן בִּיקוֹק וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה :

Avraham was considered a TZADDIK in that he maintained his faith in the face of his own possible doubts and in the face of derision of others. Similarly did Noah.

So on the one hand, Noah was a tzadik – JUST LIKE Avraham. This is in agreement with the Rabbis who say that he was so strong in his beliefs that EVEN in a generation of wicked people he could stand his ground, maintaining his beliefs in the face of ridicule (la'ag).

On the other hand, there is a famous midrash in the Zohar that pits Abraham's pleading for the people of Sodom upon hearing of the divine decree to destroy them, against Noah's silence upon hearing of the decree to destroy the people of his generation.

זוהר כרך א (בראשית) פרשת וירא דף קו עמוד א

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע, אמר רבי יהודה מאן חמא אבא דרחמנותא כאברהם, ת"ח בנח כתיב "ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני וגוי עשה לך תיבת עצי גפר" ואשתיק ולא אמר ליה מידי, ולא בעא רחמי [לא ביקש רחמים], אבל אברהם בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא "זעקת סדום ועמורה כי רבה וגוי, ארדה נא ואראה וגוי", מיד כתיב "ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע",...

Interestingly, RSol makes the comparison to Moshe:

וַאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל - *And I, behold I am bringing the flood.* When Moses was confronted with God's threat to destroy Israel and instead replace them with his progeny, Moses rejected the offer, asking God to erase his name from the Torah if He were to follow through on this threat (Ex. 32:10, 33:32). In contrast, when confronted with God's decision to destroy the world, Noah did not pray on behalf of his contemporaries. (Moriah, 1973)

In all 3 cases, God comes to execute justice against the collective who have sinned. What is the difference between the Abraham case and the Moses case? Why would RSol bring Moses when the Zohar brought Abraham? Perhaps it is because of the following distinction.

The example of Abraham highlights the need to plead for total strangers. And surely this is an important point. We need to realize we are not on this earth alone and we must be concerned for all people.

The example of Moses, however, brings home the idea that even if it is YOU who will now be father to a new world, you must plead for the other. Indeed, the story of Noah teaches that starting the world anew from a tzaddik will not necessarily bear any better results than continuing to work on fixing a world of sinners (see RSol comm. on

beginning of Noah). We need to realize that this world with its flawed inhabitants (that we all are) must be worked on and fixed as is – pushing the “reset” button is not going to solve anything.

And this point of comparison leads us to yet another comparison between the 3 figures of Noah, Abraham and Moses.

All three were tzaddikim, but only two went out and not only prayed for others, they ACTIVELY sought out to help others.

We see this in the famous midrash in next week’s parsha (lech lecha) that explains who Abraham and Sarah converted the people of their day:

פרשת לך לך

(ה) ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה לט סימן יד

יד [יב, ה] ואת הנפש אשר עשו בחרן, אמר רבי אלעזר בן זימרא אם מתכנסין כל באי העולם לברוא אפילו יתוש אחד אינן יכולין לזרוק בו נשמה ואת אמר "ואת הנפש אשר עשו" אלא אלו הגרים שגייירו, ואם כן שגייירו למה אמר עשו אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את העובד כוכבים ומגייירו כאלו בראו, ויאמר אשר עשה, למה נאמר אשר עשו, אמר רב הונא אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים.

And we see this mesirut nefesh to ACTIVELY go out and help other people in the story of Moshe sitting all day to bring justice to the people. Of course we could see it in his whole life mission to redeem the people from Egypt, but it is most prominently found in the story of him becoming weary from judging cases all the day – for, it could be said that his fulfilling the task of redeemer was more about him than the people, but in sitting all day to judge cases was all about his giving of himself to the people:

פרשת יתרו

(יג) ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב: (יד) ויבא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב: (טו) ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים: (טז) כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתני את חקי האלהים ואת תורתיו: (יז) ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: (יח) נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד ממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך:

This is what separates one tzadik from another. I think that the mahloket brought by Rashi on the meaning of “Noah was a tzadik in his generation” is less a mahloket and more a commentary on two types of tzaddikim.

- There is a tzaddik, who stands up to the derision (la'ag) of his generation. He maintains his faith even though people tell him, there is no God, the Torah is not min hashamayim, the people of Israel will never build a Mikdash, etc.. This person is surely a tzaddik in his generation of naysayers and assorted faithless people (hasrei emuna).
- But then there is another tzaddik – like Abraham, like Moses – who not only stands up for his faith, but goes out and brings his faith to the world, who prays on behalf of the world and actively seeks to fix the world, one person at a time, one kehillah at a time. In comparison to these great tzaddikim, Noah – though he was a tzadik – does not compare.

This idea was also brought by R. Zevin (לתורה ולמועדים, נח, א):

ההבדל העיקרי בין נח לאברהם הוא בזה, נח ניצל בעצמו, ולא היה לו כח להגן גם על דורו, ואילו אברהם זכה וזיכה את הרבים.

(Similarly does R. Zevin compare the characters of Job and Daniel to Noah – the 3 being tzadiikim that didn't influence others).

And this brings us back to R. Ovadya and his dilemma whether to focus on his writing or to give public drashot. He relates a now famous dream he had:

That night I had a dream that Hagaon Rabbeinu Yosef Haim **zt"l**, the saintly author of the Ben Ish Hai, came to visit me in my home and his face glowed like the sun. He entered the library and sat next to a table where a Responsa Yabia Omer lay and he began to learn from it. When he finished, he told me, 'Very good.'" He asked me, 'Do you continue your public appearances where you expound on words of Torah and Mussar to the masses?' I replied that during those days, I had been appearing publicly giving Torah discourses by the grace of Hashem and this was usually done together with Hagaon Harav Yehuda Tzadka **zt"l** (who was related to Rabbeinu Yosef Haim). Nevertheless, I complained to him that this hindered the preparation and editing of my Torah publications, as the verse states, 'They placed me as watchman over the vineyards but I have not watched my own vineyard.'

Rabbeinu Yosef Haim answered me pleasantly, 'Continue with this (authoring your works) and do not forsake this either (appearing and teaching Torah to the public), for Hashem has great satisfaction from one who brings merit to the public when they hear words of Torah and Mussar and repent fully before Hashem. Every individual who repents is considered an entire world.' I awoke and behold, it was a dream."

והנה בחלומי בלילה ההוא, ראיתי את הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל מבבל (מחבר ספר בן איש חי) אשר בא לבקר בביתי, ופניו מאירות כזוהר החמה, נכנס לחדר הספריה, והתישב ליד השלחן, ראה לפניו שו"ת יביע אומר, והתחיל לעיין בו, וכשסיים אמר, "טוב מאד". ושאל אותי, האם הנך ממשיך להופיע ולדרוש ברבים דברי תורה ומוסר? עניתי ואמרתי, כי עדיין אני ממשיך גם בימים אלה להופיע ברבים בשיעורי תורה ובדרשות כאשר חנני ה', ובדרך כלל אני מופיע ביחד עם הגאון רבי יהודה צדקה (שהוא קרוב משפחתו של רבי יוסף חיים). אך התאוננתי לפניו שדבר זה מפריע לי בהמשך הכנת ועריכת חיבורי להוציאם לאור, "שמוני נוטרה את הכרמים, כרמי שלי לא נטרתי."

ענה רבי יוסף חיים ואמר לי, בסבר פנים יפות, טוב אשר תאחז מזה, וגם מזה אל תנח ירך, כי יש נחת רוח מאד לפני ה' יתברך בזיכוי הרבים כששומעים דברי תורה ומוסר וחוזרים בתשובה, וכל אחד שחוזר בתשובה הוא עולם מלא. ואיקץ והנה חלום.

Shabbat Shalom.